

DOELSTELLING Een voorspelling doen om daarna gericht te luisteren

TAAL Moderne vreemde talen

NIVEAU Alle niveaus en alle doelgroepen

TIJD 10–15 minuten

BENODIGDHEDEN Een audio- of videofragment of een afbeelding

Hoe gaat het verder?

Luisteropdrachten in leergangen starten vaak met wat algemene vragen om daarna over te gaan in meer gedetailleerde vragen. Behalve de titel of soms een korte intro weten de leerlingen dan nog niets over het onderwerp of de inhoud van de tekst. Zelden worden ze uitgedaagd om voorafgaand aan het luisteren te bedenken wat ze al van het onderwerp weten of wat ze verwachten te gaan horen, iets wat het luisterproces enorm kan vergemakkelijken.

Als je de werkwijze in een leergang vergelijkt met hoe we in het dagelijks leven luisteren, is dat een groot verschil. Dan luister je immers altijd met vragen in je achterhoofd, bijvoorbeeld: kan ik hem misschien helpen of weet ik wat ik nu moet doen? Tegelijkertijd zijn we bezig met het wegfilteren van achtergrondgeluiden, maken we zinnen af, proberen we te achterhalen wat de spreker bedoelt met zijn boodschap enzovoort.

In onze moedertaal verlopen deze processen in een gesmeerd tempo, maar in een vreemde taal vaak niet. Ons brein heeft dan nog veel tijd nodig om de tekst

te decoderen, om precies te verstaan wat er gezegd wordt. Dat vraagt veel van onze hersenen, wat ten koste gaat van de tijd die we beschikbaar hebben om te begrijpen wat er gezegd wordt. Een activiteit die het luisterproces kan ontlasten, zoals genoemd in *Handboek vreemdetalendidactiek* (Dönszelmann et al., 2020, p. 237), is voorkennis activeren door voorspellingen te laten doen. Dit kan met de werkvorm ‘Hoe gaat het verder?’ (zie ook De Coole & Valk, 2015).

Kies een audiotekst of video die je bij voorkeur kunt opdelen, zodat je bij elk deel vragen kunt bedenken die je voorafgaand aan het kijken en/of luisteren stelt. Het gaat om voorspelvragen als: luister naar de tekst (een klein stukje of de eerste zin), waarover denk je dat de tekst gaat? Of: hoe gaat dit verder? Je kunt ook een still uit de video laten zien of een stukje video zonder geluid draaien en dan vragen stellen als: wat gaat er gebeuren, waarom kijkt de man zo boos, waarover denk je dat de video gaat, waar denk je nu aan? Als leerlingen daarna verder luisteren (en kijken) doen ze dat heel gericht:

ze willen weten of hun voorspelling klopt. En ook al is dat niet het geval: ze hebben voorkennis geactiveerd en er zijn ‘laatjes’ rondom het onderwerp in hun hoofd opengezet waardoor ze heel gefocust kunnen luisteren. In een volgende luisterronde, waarin de vragen uit de leergang beantwoord moeten worden, wordt het kortetermijngeheugen minder belast.

Ook kun je hierbij strategisch luisteren aan spreken koppelen: leerlingen vertellen in groepjes of klassikaal over hun voorspelling. Dit kun je afhankelijk van het taalniveau in de doeltaal laten doen. Uiteraard kun je ook een digitale tool als Mentimeter of Padlet gebruiken, zodat alle voorspellingen schriftelijk gedeeld worden. ■

Vita Olijhoek & Anja Valk (Taalbureau Olijhoek & Valk)

LITERATUUR

- Coole, D. de, & Valk, A. (2015). *Actief met taal* (2e ed.). Coutinho.
- Dönszelmann, S., Beuning, C. van, Kaal, A., & Graaff, R. de. (2020). *Handboek vreemdetalendidactiek: Vertrekpunten, vaardigheden, vakinhoud*. Coutinho.